

PROGRAM MANAGERIAL PRIVIND EVOLUȚIA FACULTĂȚII ÎN PERIOADA 2014-2016
Candidat la funcția de decan al Facultății Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori din
cadrul Academiei de Studii Economice din București
– Conf.univ.dr.Ionela COSTICĂ -

PREAMBUL

Analizând în cei aproape 20 de ani de carieră universitară evoluția Facultății de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, am constatat că au fost și momente de restriște. Toate acestea nu ne-au doborât, ci ne-au întărit și ne-au dat puterea de a continua lucrurile frumoase pe care orice dascăl trebuie să le realizeze: prin munca și dedicarea fiecăruia să contribuim, într-o mai mică sau mai mare măsură la formarea personalității celor care ne sunt discipoli, fie că vorbim de studenți sau colegi.

Chiar dacă *"natura ne aseamănă, educația ne deosebește"* (Confucius) ceea ce face demersul unui manager mult mai greu. Rezultatele activității acestuia vor fi cu atât mai apreciate dacă reușește ca, prin angrenarea tuturor acestor individualități, să realizeze un tot. Și astfel, cred că nu trebuie să uităm niciodată, cu adevărat, care este rolul nostru, atât în momentele de restriște, cât și în cele de abundență (fie că este ea spirituală sau materială): *să slujim cu credință școala.*

Am studiat și m-am format în cadrul Facultatea de Finanțe, Bănci și Contabilitate, facultate care mi-a insuflat toate aceste valori, începând din 1995, cu pași timizi, contribuind și eu la "clădirea" noii facultăți, Facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori (FABBV), înființată în 1993 de un grup deosebit de profesori.

În acest moment, FABBV este una dintre cele mai mari facultăți ale Academiei de Studii Economice din București, ceea ce reprezintă o provocare pentru orice lider deoarece, este bine știut că o înțelepciunea populară se spune *"copil mic, griji mici, copil mare, griji mari"* (facultatea fiind, prin analogie, copilul căruia trebuie să-i asigurăm evoluția). Este o facultate

mare prin numărul de studenți școlarizați, anul universitar 2014/2015 urmând să debuteze cu un număr aproximativ de 2300 de studenți în primele două cicluri ale studiilor universitare.

Activitatea corpului profesoral, sub coordonarea echipei de management de până acum (atât la nivel de departamente, cât și la nivel de decanat) a făcut posibilă, în ultimii ani, renașterea acestei facultăți, deschidere a porților către mediul de afaceri, atât prin conferințele organizate, cât și prin nenumăratele parteneriate care au asigurat noi baze de practică, derularea de programe de studii în parteneriat.

În acest context, consider că experiența mea în domeniul managementului universitar, care este de peste 14 ani (la nivelul decanatului, în calitate de prodecan al FABBV din noiembrie 2003 până în prezent și ca membru al biroului de conducere al fostei Catedre de Monedă, în prezent Consiliul Departamentului de Monedă și Bănci din anul 2000 până în prezent) îmi poate permite să continui demersurile predecesorilor mei și poate reprezenta unul dintre argumentele care să susțină candidatura mea la funcția de decan al FABBV.

În contextul noii Strategii a ASE, **continuitatea** poate fi benefică pentru dezvoltarea viitoare a FABBV, greșelile trecutului reprezentând lecții pe care trebuie să le învățăm și, pe cât posibil, să le evităm. Nu putem vorbi de **imaginea facultății**, care contribuie, în fapt, la imaginea universității noastre, fără a avea în vedere **performanța academică, competența, principiile de etică, morală și nu în ultimul rând, respectul** față de toți cei care, prin activitatea lor, asigură bunul mers al facultății. Toate acestea pot contribui la obiectivul esențial al acestei instituții: **exceleța academică**.

Este știut că orice schimbare, de cele mai multe ori, este primită cu ostilitate, cu reacții pro și contra și, în același timp sunt conștientă că, la nivelul celor două departamente care susțin facultatea am atât susținători, cât și oponenți. Dacă situația ar fi fost caracterizată de una dintre extreme (doar susținători sau doar oponenți), atunci demersul meu ar fi fost inutil. Nu vreau ca demersul meu să fie considerat demagogic, apreciind și luând în considerare, de fiecare dată atât aprecierile, cât și criticile.

În ciuda "vremurilor tulburi" consider că avem un corp profesoral dedicat și bine pregătit care, prin implicarea lui poate să readucă optimismul și încredea în viitor și, în același timp să demonstreze că Facultatea FABBV își merită statutul de lider în pregătirea economiștilor finanțiști.

1. MANAGEMENTUL PROCESULUI DE ÎNVĂȚARE

În condițiile globalizării (fie că vorbim de cea economică, financiară, fie de cea informațională, culturală) învățământul economic este supus unor mari provocări. Dacă până nu demult ideea dobânzii zero era de neacceptat, în prezent vorbim de practicarea de dobânzi

negative, spre exemplu. Pornind de la acest exemplu vreau să evidențiez importanța pe care trebuie să o acordăm **învățământului centrat pe student**. Adoptarea Convenției Bologna și la nivelul învățământului românesc a impus restructurarea și la nivelul ASE și, implicit, la nivelul FABBV. Perioada de până în 2005 (anul când s-a organizat admitere pentru prima promoție pe noua structură) m-a făcut părtașă la toate „negocierile” purtate între facultățile de profil din țară din perspectiva regândirii planurilor de învățământ și a programelor analitice. Dacă ne raportăm la acea perioadă, putem evidenția faptul că planurile de învățământ au suferit o amplă **transformare**, în principal **calitativă**, care să permită trecerea de la învățământul superior financiar de masă, la un învățământ financiar care să conveargă către marile școli financiare europene.

Provocările economice actuale se concretizează și în noi ocupații în domeniul financiar care ne determină, prin intermediul RNCIS, să avem în vedere în permanență actualizarea și îmbunătățirea planurilor de învățământ, dar și a grilelor de competențe elaborate la nivelul programelor aferente celor primelor două cicluri ale studiilor universitare.

În această direcție, trebuie să avem în vedere mai multe aspecte:

- corelarea permanentă a grilelor de competențe cu conținutul fișelor de disciplină, avându-se în vedere actualizarea anuală a acestora și nu doar preluarea automată a fișei din anul anterior;
- efectuarea unor studii (ideal al fi la nivel instituțional) care să evidențieze cerințele angajatorilor față de competențele viitorilor absolvenți, astfel încât conținutul disciplinelor incluse în plan să asigure formarea acelor competențe, altfel spus trebuie să avem în vedere, în permanență, cerințele pieței forței de muncă.
- creșterea rolului practicii în cadrul programelor de studii, practică care să contribuie la rafinarea competențelor.

În condițiile organizării, în premieră, în anul universitar 2014-2015 a programului de licență cu predare în limba engleză, trebuie să avem în vedere, din perspectiva deschiderii internaționale a FABBV și gândirea unui program de masterat cu predare în limba engleză care să permită completarea competențelor dobândite prin primul ciclu.

Cât privește programele de masterat deja acreditate, în baza rezultatelor concursurilor de admitere, trebuie să avem în vedere o redinamizare a masteratului de cercetare al facultății – CERCETĂRI AVANSATE ÎN FINANȚE și o regândire a structurii programelor de masterat profesionale acreditate în cadrul programelor, în sensul adaptării ofertei educaționale pentru examenele de admitere aferente anilor următori, în funcție de cerințele pieței.

Vizibilitatea internațională a facultății și mai ales a programelor de studii organizate în cadrul acesteia, trebuie să evidențiez și faptul că sunt programe de masterat în cazul cărora

examenul de finalizare a studiilor este susținut în cadrul unor comisii internaționale. Evidențiez aici programul Finanțe și Bănci – DOFIN și , pentru anul universitar 2014/2015 – programul CEFIN care va avea prima promoție.

Tot în contextul vizibilității internaționale a FABBV, trebuie să evidențiez și implicarea facultății, alături de celelalte facultăți din cadrul ASE la procesul de evaluare în cadrul platformei U-multirank.

Îmbunătățirea calității programelor de studii și, implicit, creșterea calității procesului educațional la nivelul FABBV este asigurată, atât pe termen, scurt, cât și pe termen mediu și lung, și de următoarele elemente:

- o mai mare responsabilizare a cadrelor didactice în ceea ce privește actul educațional în sine;
- perfecționarea competențelor de predare și evaluare, astfel încât la finele fiecărei activități didactice să putem evidenția faptul că Taxonomia lui Bloom se aplică;
- în condițiile creării la nivelul ASE a platformei online.ase.ro se poate realiza o mai bună comunicare cu studenții și o mai bună urmărire a pregătirii acestora pe fiecare arie tematică.
- obținerea, în permanență, a feedback-ului din partea studenților, absolvenților și a angajatorilor absolvenților FABBV privind calitatea curriculumului.

Toate acestea trebuie avute în vedere și în perspectiva imediată care presupune: acreditarea programului de licență cu predare în limba engleză (pentru moment, autorizat provizoriu) și a programului de licență ID; am în vedere demararea activităților aferente realizării dosarelor de acreditare.

Cât privește corpul profesoral, tânăra generație reprezintă cea mai importantă resursă care trebuie valorificată.

II. PARTENERIATUL CU STUDENȚII

Trebuie să avem în vedere faptul că, în procesul educațional, **STUDENȚII SUNT PARTENERII NOSTRI.**

Pornind de la stabilirea cifrei de școlarizare, chiar dacă învățământul superior a devenit unul de masă, nu trebuie să pierdem din vedere aspectele calitative. Ca urmare, **cifra de școlarizare, pe cele trei cicluri de studii universitare , trebuie fundamentată pe principii precum cerințele pieței forței de muncă, evoluția ratei natalității și a ratei absolvenților de liceu, dar nu trebuie să facem rabat de la CALITATE.**

Pentru aceasta trebuie să avem în vedere ideea modului de desfășurare a examenului de admitere, fără a scăpa din vedere factorul financiar care, în condițiile crizei globale ridică nenumărate probleme.

Pe de altă parte, **analizele periodice privind rezultatele obținute în urma evaluărilor**, ar trebui să furnizeze conducerii facultății o imagine a eficacității procesului didactic, concluzie ce trebuie completată cu **evaluările cadrelor didactice realizate semestrial de către studenți**. Implementarea platformei de evaluare încă nu determină studenții să fie dinamici, să-și exprime punctul de vedere. Astfel că, de multe ori, evaluările realizate nu sunt semnificative: dintr-o serie de 180 de studenți, spre exemplu, doar 11 asigurând evaluări și acestea parțiale. Cauzele neimplicării studenților în procesul de evaluare a cadrelor didactice sunt multiple, printre acestea aflându-se:

- **teama de posibilele repercusiuni în situația unor evaluări nefavorabile;**
- **teama că evaluarea fiecărui student poate fi identificată;**
- **nepăsarea generată de senzația că este posibil să nu aibă nici un efect evaluarea realizată**

O mai mare implicare a studenților în actul de management cred că poate să conducă la o îmbunătățire a participării studenților la procesul de evaluare. Eficacitatea acestei activități depinde, însă, în mare măsură de **conștientizarea importanței ei, de către ambii parteneri**.

Cât privește examenele de finalizare a studiilor, am inițiat acțiuni, în condițiile evenimentelor actuale, care să contribuie la diminuarea acestui risc operațional și, de ce nu, chiar sistemic. Am elaborat un prim draft al procedurii operaționale de alegere a lucrărilor de finalizare a studiilor care va fi supus dezbaterii și aprobării Consiliului FABBV și, în același timp, ca urmare a inexistenței la nivelul ASE a unor reglementări în acest sens, am în vedere, în perioada imediat următoare elaborarea/actualizarea a încă două proceduri:

- PO privind arhivarea lucrărilor de finalizare a studiilor (elaborare);
- PO privind organizarea și desfășurarea examenelor de finalizare a studiilor.

Pe perioada cât am fost prodecan, am dezvoltat un sistem de **parteneriat cu studenții** (doar la nivelul programului de licență pe care l-am coordonat), care presupunea o **întâlnire periodică cu șefii de grupe și de serii, în care analizam evenimentele produse de la ultima întâlnire**. Pe de altă parte, **studenții nu au întrebat niciodată care este ziua de audiențe, deoarece ușa biroului a fost în permanență deschisă** (mai puțin în intervalul în care aveam activități didactice sau ședințe la nivel de departament sau ASE). Cred că această abordare va trebui să

existe în continuare, disponibilitatea zilnică pentru această activitate fiind necesară. O poziție în cadrul conducerii unei organizații nu trebuie să fie considerată o poziție privilegiată care generează drepturi; consider (fără a dori să creez tensiuni) că o astfel de poziție impune mult mai multe obligații. Ca urmare, consider că această abordare poate fi benefică dacă este abordată cu aceeași seriozitate de către ambele părți implicate.

Prezența activă a facultății pe rețelele de socializare asigură o și mai bună comunicare cu partenerii noștri. Am în vedere menținerea comunicării pe aceste rețele, atât în ceea ce privește grupul studenților finanțiști, cât și grupul viitorilor finanțiști sau cel al absolvenților FABBV.

Un element care poate contribui la îmbunătățirea procesului de comunicare cu studenții este reprezentat și de calitatea activității secretariatului, atât la nivel de facultate, cât și la nivel de departamente, secretariatul fiind, în fapt, cel care asigură buna funcționalitate sau disfuncționalitate unei organizații. Propun organizarea unor cursuri permanente de formare a personalului din cadrul secretariatelor, inclusiv pe parte de comunicare.

De multe ori, demersul nostru academic se finalizează imediat după încheierea examenului de finalizare a studiilor, fără să realizăm că, evaluarea eficienței procesului educațional abia atunci se realizează. Atunci ar trebui să ne punem întrebarea dacă, ***prin procesul didactic am reușit să formăm acele competențe care să-i permită absolventului să își găsească un loc de muncă în domeniul de studiu absolvit sau, nu am făcut altceva decât să contribuim la majorarea ratei șomajului?***

Ca urmare, se impune realizarea unei analize periodice care să evidențieze inserția pe piața muncii a absolvenților FABBV, o modalitate prin care se poate realiza acest demers fiind completarea, la momentul depunerii cererii pentru înscrierea la examenul de finalizare a studiilor și a unei anexe la această cerere care să facă referire la existența sau nu a unui loc de muncă, dacă da, în domeniul de specializare sau nu.

Alte măsuri pe care le am în vedere în ceea ce privește parteneriatul cu studenții vizează:

- Susținerea activităților extracurriculare inițiate atât de studenți, dar și de echipa de management (precum organizarea, în continuare a unor conferințe pe teme de interes, participarea la activități care să vizeze copiii defavorizați, spre exemplu) – altfel spus: **stimularea VOLUNTARIATULUI;**
- Continuarea procesului de stimulare a studenților cu prilejul diverselor evenimente prin acordarea de premii, precum și implicarea partenerilor din mediul de afaceri în acordarea de sprijin financiar studenților considerați cazuri sociale.

În condițiile dezvoltării programului Erasmus plus, cred ca trebuie să avem în vedere și o orientare a studenților către derularea de stagii de practică în afara granițelor țării.

III. PARTENERI ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

Academia de Studii Economice din București este clasificată ca universitate de cercetare avansată și educație. În acest condiții, activitatea de cercetare și rezultatele acesteia trebuie să susțină poziția dobândită. În același timp, trebuie să avem în vedere faptul că cercetarea științifică este un proces complex care impune atât **timp**, cât și **resurse financiare**.

Pe de altă parte, un alt aspect pe care trebuie să-l avem în vedere este faptul că, mulți dintre colegii noștri își desfășoară activitatea în departamentele de research al unor societăți financiare importante, o parte importantă a rezultatelor cercetării lor fiind valorificată la nivelul firmei vizate, dar fără implicarea ASE.

Una dintre principalele probleme cu care se confruntă activitatea de cercetare este reprezentată tocmai de partea financiară. Aspectul financiar poate fi soluționat prin acțiuni precum cele de mai jos:

a) intensificarea activității celor două centre de cercetare, prin implicarea membrilor acestora în competiții internaționale de proiecte de cercetare ;

b) încheierea de **parteneriate cu alte centre de cercetare** din cadrul universităților străine partenere (am în vedere aici, accesarea fondurilor europene destinate cercetării)

Câștigarea celor trei proiecte POSDRU la nivelul ASE pentru burse doctorale și postdoctorale a reprezentat o sursă financiară importantă pentru tinerii cercetători și pentru stimularea și intensificarea activității de cercetare a acestora și pentru diseminarea rezultatelor cercetării în reviste din ce în ce mai importante – reviste cotate ISI.

Importanța acordată activității de cercetare este evidențiată și de numărul revistelor coordonate de reprezentanții comunității științifice a facultății (la acest moment patru reviste, dintre acestea două fiind indexate în principalele baze de date).

Edițiile ultimilor ani ale FI BA – Conferința internațională a facultății a atras din ce în ce mai mulți participanți străini. La aceste momente a fost lansată cea de-a treisprezecea ediție, ce urmează să se desfășoare în perioada 26-27 martie.

Activitatea de cercetare nu se limitează doar la nivelul cadrelor didactice, ci este încurajată și în rândul studenților, sesiunea științifică studentescă fiind un bun prilej pentru evidențierea de tineri cercetători. Lucrările de o calitate deosebită se regăsesc anual în Colecția de working papers *ABC-ul LUMII FINANCIARE*.

În ceea ce privește elaborarea cărților de specialitate, a cursurilor universitare, susțin implicarea colectivelor de disciplină. Desfășurarea programelor cu predare în limba engleză reprezintă o bună oportunitate pentru elaborarea materialelor didactice în această limbă și

publicarea acestora în edituri internaționale, asigurându-se și o promovare la nivelul bibliotecilor universităților străine. În acest sens, cred că implicarea Editurii ASE și a Bibliotecii centrale ar fi benefice. Aceasta impune și o bună recenzare a materialelor care pot face obiectul unei astfel de promovări.

Intensificarea activității de cercetare și orientarea acesteia spre excelență este susținută și de existența unei Scoli doctorale puternice. Dubla subordonare a acesteia și menținerea unui cadru de reglementare intern care nu delimitează cele două aspecte va face, practic, imposibil acest demers. Ambiguitatea administrativă poate conduce la eșecul demersului academic. În acest sens, susțin separarea aspectelor metodologice (asigurate de CSUD) de cele administrative (care conform legii trebuie asigurate de facultate), sistemul SIMUR putând să permită gestionarea unitară a studenților aferenți celor trei cicluri.

IV. RELAȚIA CU MEDIUL ECONOMIC-SOCIAL

Suflul nou adus în facultate de după 2012 s-a concretizat în încheierea de nenumărate parteneriate cu mediul de afaceri; dacă până nu demult trebuia să batem pe al multe porți pentru a ni se deschide, la acest moment mediul de afaceri este cel care a început să vină cu oferte către noi.

Trebuie să evidențiez că la acest moment facultatea FABBV dispune de locuri de practică, la nivelul programului de licență peste numărul de studenți aferenți anului II (an în care este prevăzută practica de specialitate). Toate acestea încurajează studenții și poartă desfășura mai multe stagii, în domenii diferite, pentru a identifica cel mai potrivit domeniu de activitate pentru propria personalitate.

Trebuie să evidențiez și contribuția deosebită adusă la dezvoltarea stagiilor de practică a proiectelor finanțate din fonduri europene, la acest moment colegii din cadrul Departamentului de Finanțe asigurând coordonarea unui astfel de proiect.

Implicarea activă a mediului de afaceri s-a concretizat în organizarea a două programe de masterat în parteneriat cu companii importante (am în vedere programul Tehnici actuariale derulat în parteneriat cu Institutul Național de Asigurări și programul Fiscalitate derulat cu sprijinul Camerei Consultanților Fiscali și, mai nou cu implicarea PriceWaterhouseCoopers -PwC Romania).

Ideea de "lifelong learning" trebuie să fie din ce în ce mai prezentă la nivelul comunității FABBV; amintesc aici programele postuniversitare desfășurate în parteneriat cu Allianz Țiriac și cel cu ANEVAR.

Demersul meu, însă, poate să nu fie eficient, dacă nu iau în calcul și aspectele administrative, legate de infrastructura și a mediului de lucru.

Mutarea departamentelor în același complex studentesc în care își avea sediul facultatea a reprezentat, în fapt crearea unor condiții mult mai bune de lucru. Astfel că, noile sedii ale departamentelor și dotarea acestora (dotare obținută exclusiv prin sponsorizări) creează premisele asigurării, cel puțin teoretic, unui mediu optim de activitate. Acestea din urmă arată faptul că, în ciuda eforturilor depuse, de multe ori aceste spații sunt „nepopulate” și foarte rar este locul care să asigure schimbul de idei, opinii.

La nivel secretariatelor, însă, trebuie să evidențiez faptul că **tehnica de calcul trebuie reînnoită**, echipamentele utilizate fiind încă din 2007.

În condițiile implementării sistemului informatic SIMUR, inclusiv prin gestionarea sălilor, cred că s-ar putea avea în vedere, la momentul alocării acestora și dimensiunea formațiilor de studiu.

Susțin, în continuare îmbunătățirea comunicării în cadrul FABBV, între membri FABBV și restul universității, precum și cu exteriorul universității prin utilizarea adreselor de email instituționale și a intranetului. Trebuie să recunosc că, doar o mică parte a cadrelor didactice utilizează adresa de email instituțională, fapt ce duce, de multe ori, la puternice segmentări în comunicare. Consider că apartenența la ASE impune și o vizibilitate din acest punct de vedere, utilizarea adresei de e-mail instituționalizată certificând acest lucru (mai ales în colaborările internaționale).

Site-ul FABBV este fereastra către exterior a facultății, postarea informațiilor realizându-se cu mare rapiditate, pot spune chiar în timp real. Astfel că, menținerea actuală a informațiilor de pe site (atât pentru versiunea în limba română, cât și pentru cea în limba engleză) este o preocupare zilnică.

Tot legat de partea administrativă, cadrele didactice aferente celor două departamente din subordinea Facultății Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori trebuie să acorde o mai mare **importanță activităților legate de gestionarea în SIMUR a fișelor de disciplină (a corectitudinii și completitudinii conținutului acestora), de gestionarea platformei aferente învățământului la distanță** și, nu în ultimul rând, de utilizarea noii facilități în procesul didactic – **platforma online.ase.ro**. Astfel că, directorii de departament trebuie să coordoneze în permanență activitatea de validare a informațiilor încărcate, dat fiind caracterul public al acestora (toate fișele de disciplină pot fi consultate de orice vizitator al site-ului ASE și publicarea unor documente incomplete și incorecte nu poate avea rezultate favorabile.

Având în vedere toate acestea, consider că strategia pe termen lung a Facultății de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, aflată în corelație cu cea a Academiei de Studii Economice din București, poate fi realizată în mod eficient doar adoptând obiective operaționale viabile și realiste. La fel cum caracterul este alcătuit din minte și suflet, așa și acest program are câte puțin din ceea ce aș putea face eu pentru Facultatea Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori. Pe de altă parte, așa cum caracterul uman poate fi modelat, îndreptat, îmbunătățit prin educație, așa și acest program managerial, în momentul aplicării, sub influența caracterelor puternice ce definesc Facultatea FABBV va putea fi îmbunătățit.

Indicatorii de performanță urmăriți prin programul managerial se regăsesc în anexa 1.

17 septembrie 2014

Conf.univ.dr. Ionela COSTICĂ

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ionela Costică', with a long horizontal flourish extending to the left.